

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH280041
NAZWA
OBSZARU Murawy na Pojezierzu Etckim

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH280041	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Murawy na Pojezierzu Etckim

1.4. Data opracowania 2008-11	1.5. Data aktualizacji 2024-03
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja:	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres:	Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail:	kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2009-10
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2012-01
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2022-06
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 13 kwietnia 2022 r. w spr. soo Murawy na Pojezierzu Etckim (PLH280041)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

[Powrót](#)

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

Długość geograficzna
22.3352

Szerokość geograficzna
53.9009

2.2. Powierzchnia [ha]:
77.22

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2

Nazwa regionu

PL62	Warmińsko-Mazurskie
------	---------------------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0 %)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

[Powrót](#)

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
6210			8.19		G	C	C	C	C

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

[illegible]

A	1188	Bombina bombina		p	10	15	males	P	M	D			
A	1166	Triturus cristatus		p	5	10	i	P	M	D			

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N12	100.0
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar jest położony na północ od Elku, w mikroregionie Pojezierze Łaśmiadzkie, które stanowi środkową część Pojezierza Elckiego. Całe Pojezierze Elckie cechuje urozmaicona rzeźba terenu, ukształtowana przez mazurski łob lodowcowy fazy poznańskiej i pomorskiej zlodowacenia bałtyckiego. Jest to krajobraz młodoglacjalny pagórkowatych pojezierzy. Samo Pojezierze Łaśmiadzkie obejmuje tereny bardzo bogate w większe jeziora, z niewielkim udziałem lasów i przewaga gleb użytkowanych rolniczo. Proponowany obszar obejmuje 4 pagórki o charakterze kemowym wraz z otaczającymi je pastwiskami i polami uprawnymi. Znajduje się on w północnej części wsi Straduny, gminie Elk. Pagóry kemowe o wysokości kilkunastu metrów, szerokości i długości do 200 metrów są ograniczone stromymi stokami, opadającymi ku równinnym obniżeniom. Kemy utworzone są ze żwirów i piasków gliniastych przeważnie poziomo warstwowych, które zostały osadzone w wyniku działalności wód lodowcowych w obrębie szczelin lodowców. Na całym obszarze przeważają gleby brunatne i zbliżone do brunatnych, a same wzgórza kemowe są zasobne w węglan wapnia.

4.2. Jakość i znaczenie

W niniejszym obszarze występuje tylko jeden rodzaj siedliska z Załącznika I oraz 1 gatunek z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Pierwszoplanową wartością tego obszaru są kserotermiczne murawy z klasy Festuco-Brometea i wyłącznie dla ich ochrony został powołany obszar. Są to barwne, bujne, półnaturalne zbiorowiska o charakterze mezofilnym. Wyróżniają się one dużym udziałem gatunków kserotermicznych i wapieniolubnych. Chociaż nie ma tutaj najbardziej kserotermicznych gatunków o charakterze pontyjskim, które są charakterystyczne dla niższych jednostek fitosocjologicznych, to jednak występuje tutaj wiele roślin z klasy Festuco-Brometea. Zanotowano kilka rzadkich gatunków w skali całego kraju, a bardzo rzadkich dla

flory lokalnej, jak np.: *Anemone sylvestris*, *Centaurea erythraea*, *Gentiana cruciata*, *Gypsophila fastigiata*, *Oxytropis pilosa*, *Primula veris*, *Trifolium montanum*.

Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea) stanowią 10,6% (8,19 ha) pokrycia terenu ostoi. Względna powierzchnia tego siedliska została oceniona na C, co odpowiada 0-2% powierzchni całkowitej występowania tego siedliska w Polsce. Stopień reprezentatywności tego siedliska został określony jako znaczący (C). Z kolei stan zachowania występujących na tym terenie płatów muraw kserotermicznych został zaklasyfikowany do kategorii C (średni lub zdegradowany).

Ocenę siedliska dokonano na podstawie badań terenowych wykonanych w maju 2012 r. w ramach prac nad Planem Zadań Ochronnych dla tego obszaru. W ich czasie przeprowadzono analizę składu gatunkowego roślinności występującej na całej powierzchni ostoi oraz zweryfikowano dane zebrane 2008 r. podczas prac Wojewódzkiego Zespołu specjalistycznego. Polska północno-wschodnia, a szczególnie Pojezierze Mazurskie cechuje się brakiem ciepłolubnych zespołów muraw kserotermicznych. Dlatego też, pomimo że proponowany obszar uwzględnia uboższe, wtórne murawy powstałe po usunięciu drzew i krzewów przez człowieka - to jednak zasługują one w tym krajobrazie na szczególny rodzaj ochrony, ze względu na swoją rzadkość i zwiększenie różnorodności biologicznej. Omawiane zbiorowiska muraw kserotermicznych występują na wierzchołkach i południowych oraz południowo-zachodnich zboczach pagórków kemowych. Są to niewielkie powierzchnie do kilkudziesięciu arów, o charakterze barwnej, kwiecistej murawy, wykazującej największe podobieństwo do zespołu *Origano-Brachypodietum*. Istnienie tych zbiorowisk jest możliwe tylko przy ekstensywnym wypasie. Zarzucenie wypasu powoduje powstawanie zaroślowych zbiorowisk murawowych i eliminację gatunków światłolubnych. Równocześnie nadmierny wypas eliminuje większość gatunków rzadkich.

Według kryterium stopienia zachowania struktury siedlisku temu przyznano III (średnio zachowana lub częściowo zdegradowana). Według kryterium stopienia zachowania struktury siedlisku temu przyznano III (średnio zachowana lub częściowo zdegradowana). Przyznana ocena wynika z braku najbardziej ciepłolubnych gatunków charakterystycznych dla niższych jednostek fitosocjologicznych. Stopień zachowania funkcji – III (średnio zachowana lub częściowo zdegradowana) wynika ze znacznej ekspansji krzewów i podrostu drzew, udziału obcych gatunków inwazyjnych, porzucenia dotychczasowych metod użytkowania na części płatów lub zbyt intensywnego użytkowania pozostałych płatów. Możliwość odtworzenia – II (możliwe przy średnim nakładzie środków). Podstawą przyjęcia tej oceny jest fakt, że utrzymanie omawianych muraw jest nierozdzielnie związane ze stałą ingerencją człowieka, wyrażającą się umiarkowanym wypasem. Grunty, na których znajduje się siedlisko muraw kserotermicznych należą do prywatnych właścicieli. Obecnie na części siedlisk prowadzony jest wypas, pozostała część pozostaje nieużytkowana.

Obszar jest również cenny dla wielu gatunków płazów, gadów i owadów zamieszkujących łąki i murawy kserotermiczne. Na terenie muraw jest bardzo prawdopodobne występowanie motyla czerwoczyka nieparka (*Lycaena dispar*). Gatunek ten występuje bowiem w pobliżu jeziora Selment Wielki, na Pojezierzu Ełckim (ten sam korytarz ekologiczny).

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	A08		b
H	A04.01		i
L	E01		b
H	A07		b
L	B01		i
L	E03.01		b
L	D01.02		o
L	A05.01		i

L	K02		b
H	A04.03		i
H	A01		b
L	C01.01		b
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	A04.02		i
H	A03.02		i

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

Czachorowski S. (red.) 2003 Wstępna ocena stanu poznania oraz zagrożenia bezkręgowców powiatu ełckiego. Raport o zasobach i zagrożeniach środowiska w powiecie ełckim. Olsztyn (maszynopis)
KONDRACKI J. 2001 Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa 440 ss.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL04	100.0				

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]

PL04	Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierza Ełckiego	-	100.0
------	---	---	-------

5.3. Forma ochrony

Obszar Natura 2000 Murawy na Pojezierzu Ełckim znajduje się na Wschodniomazurskim wielkoprzestrzennym systemie obszarów węzłowych wchodzących w skład koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA.

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie
Adres:	Polska Dworcowa 60 10-437 Olsztyn
Adres e-mail:	sekretariat.olsztyn@rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☐	Tak
☒	Nie, ale jest w przygotowaniu
☐	Nie

6.3. Środki ochrony (opcjonalne)

6210Murawy kserotermiczne z klasy Festuco-Brometea:- Usuwanie drzew i krzewów: Jednorazowo usunąć drzewa i krzewy, pozostawić tylko pojedyncze, starsze okazy powyżej 20 lat. Pierwszy rok ochrony- Wykaszenie i usuwanie biomasy: Koszenie od 1 sierpnia do 30 września. 1 pokos. Wysokość koszenia do 10 cm. Usuwanie biomasy. Około 15% nie kosić. Każdego roku lub co 2 lata- Wypas bydła: Wypas krów lub koni z zachowaniem proporcji 0,8 JDP/1ha/sezon. Cały okres obowiązywania PZO

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH280041

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)

--